

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра бібліотекознавства та інформології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ ТА АРХІВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Київ – 2019

Розробник:

Стамбол Ігор Іванович, кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Стамбол Ігор Іванович, кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри бібліотекознавства та інформології.

Протокол від 29 серпня 2019 року № 2

Завідувач кафедри О.В. Воскобойнікова-Гузева

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

29 серпня 2019 року

Гарант освітньо-професійної програми О.В. Воскобойнікова-Гузева

Робочу програму перевірено

____.____.2019 р.

Заступник директора

Інституту журналістики з навчальної роботи О.А. Росінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__20__ р., протокол № ____

ЗМІСТ

Зміст.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	6
5. Програма навчальної дисципліни	
<i>Змістовий модуль 1.....</i>	7
6. Контроль навчальних досягнень	
<i>6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....</i>	7
<i>6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання...</i>	7
<i>6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....</i>	8
<i>6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....</i>	9
<i>6.5. Шкала відповідності оцінок.....</i>	10
7. Навчально-методична карта дисципліни «Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів та архівних технологій»	11
8. Рекомендовані джерела.....	
<i>Основні.....</i>	12
<i>Додаткові.....</i>	12

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання (денна)
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2 / 60
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	1
Обсяг кредитів	1
Обсяг годин, в тому числі:	30
Аудиторні	14
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	14
Форма семестрового контролю	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – дати майбутнім бібліотечним спеціалістам знання, а також виробити основні вміння і навички щодо сутності автоматизації та інформатизації архівних процесів, можливостей ефективного використання різноманітних технічних засобів і технологічних рішень в архівах та оперативного і якісного обслуговування користувачів, а також організації безпечної і комфортної праці бібліотечних та архівних працівників.

Завдання дисципліни:

- опанувати загальнотеоретичні та методичні засади інформатизації та автоматизації архівних технологій;
- вивчити особливості інформаційних порталів галузових і обласних архівів;
- ознайомитися зі специфікою формування архівних баз даних;
- ознайомитися зі специфікою формування енциклопедичних баз даних та електронних архівів;
- опанувати знання систем управління баз даних, які використовуються в архівах.
-

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Програмні компетентності:

- 1) Знання аналізу певного обсягу інформації з подальшою можливістю синтезувати нові впровадження на основі логічних аргументів та перевірених фактів.
- 2) Створювати бібліографічні та інформаційні продукти в традиційній та електронній формі.
- 3) Здійснювати всі види пошуку вторинної інформації в інформаційних системах та мережах.
- 4) Використовувати раціональні способи пошуку та використання науково-технічної інформації, включаючи засоби електронних інформаційних мереж, використовувати інформаційні ресурси, у тому числі електронні.
- 5) Формувати системи галузових бібліографічно-інформаційних ресурсів традиційних та електронних.
- 6) Здатність аналізувати міжнародні програмні засоби зі створення глобальних та локальних мереж і систем.

Внаслідок опанування дисципліною **студент повинен:**

- знати основні поняття у сфері інформатизації архівних технологій;
- знати сучасний стан та перспективи впровадження автоматизації у вітчизняних та зарубіжних архівах;
- знати основні етапи інформатизації архівів;
- знати практичні аспекти інформатизації архівів, формування фондів, каталогізації та обслуговування користувачів в архівах;
- знати особливості інформаційних порталів галузових і обласних архівів;
- знати специфіку формування архівних баз даних;
- знати специфіку формування енциклопедичних баз даних та електронних архівів;

– розуміти особливості системи управління базами даних (СУБД: ORACLE, INFORMIX і SYBASE) та інформаційних програмних продуктів (Saperion, Qstar HSM, Оптіма, Аскод).

– здійснювати заходи щодо створення комфортних і сприятливих умов власної праці і користувачів бібліотек та архівів, підтримки належної охорони праці і техніки безпеки користувачів комп'ютерів і засобів автоматизації у бібліотеках та архівах.

Діяльність студентів в Інформаційно-аналітичному центрі спрямована на отримання теоретичних знань, вмінь та набуття практичних навичок з предметного пошуку у вітчизняних та зарубіжних інформаційних ресурсах, аналізу різних видів документів (договори, угоди, програми, проекти тощо) та інформаційних ресурсів, необхідних майбутнім фахівцям інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль V.								
Автоматизація процесів архівних технологій								
5.1	Основні етапи інформатизації архівної справи в Україні. Концепція НАІС	6	2	2			2	
5.2	Особливості інформаційних порталів галузових і обласних архівів	4	2		2		2	
5.3	Архівні бази даних в Україні: види та специфіка	6	2		2		2	
5.4	Специфіка формування енциклопедичних баз даних	4	2		2		2	
5.5	Електронні архіви	2	2		2			
5.6	Особливості складання архівної електронної справи. Електронні описи архівних справ	4	2		2		4	
5.7	Системи управління базами даних (СУБД: ORACLE, INFORMIX і SYBASE). Інформаційні програмні продукти (Saperion, Qstar HSM, Оптіма, Аскод)	4	2		2		2	
	Модульна контрольна робота	2	2					2
	Екзамен	30						30
Разом за навчальним планом		60	14	2	12		14	2/30

5. ПРОГРАМА

Лекція 1.1. Основні етапи інформатизації архівної справи в Україні. Концепція НАІС

(2 год.)

Інформатизація архівної справи, спрямована на вдосконалення управління архівною справою, інтенсифікацію архівних технологій та удосконалення документної інформації, є важливим чинником розвитку культури й науки, входження України в міжнародний інформаційний простір.

Головними завданнями інформатизації в архівній справі є: оптимізація традиційних технологій архівної справи: експертизи, комплектування, описування та обліку фондів, каталогізації; удосконалення системи управління архівною справою: підвищення ефективності матеріально-технічного, фінансового і кадрового забезпечення та управління інформаційними ресурсами архівів; забезпечення широкого доступу до документної інформації завдяки створенню системи електронних архівних довідників, взаємопов'язаних електронних каталогів, комп'ютерних баз даних та інформаційних систем, що дозволять сформувані інтегровані дані архівної документної інформації про склад і зміст архівних фондів; вирішення проблеми забезпечення збереженості фондів і зберігання інформації з використанням комп'ютерних технологій, страхового копіювання, формування повнотекстових баз даних, публікування документів, організації ринку інформаційних продуктів і послуг, що передбачає безпосередній доступ до архівних документів тощо.

Внутрішньоархівні інформаційні бази даних фондового та подокументного рівня з актуальних питань соціального розвитку відображають створення баз даних різної функціональної спрямованості окремих центральних та обласних архівів. Ця практика окреслила окремі актуальні аспекти, що впливають з функцій баз даних і визначають типи даних та інформаційних систем.

В середині 90-х років активно обговорювалося створення єдиної Національної архівної інформаційної системи. НАІС покликана вирішувати такі основні завдання: створення і постійний розвиток мережі взаємопогоджених баз інформаційно-пошукових даних про фонди архівної та рукописної України; здійснення та послідовне вдосконалення комунікативних зв'язків між джерелами та користувачами інформації; оперативний облік та підготовку даних для управління архівною справою; - автоматизований випуск покажчиків та інших довідкових посібників

Практичне заняття 1. Аналіз АБІС (на вибір) на предмет автоматизації основних технологічних процесів у бібліотеці (2 год.).

Практичне заняття 2. Особливості інформаційних порталів галузових і обласних архівів

Практичне заняття 3. Архівні бази даних в Україні: види та специфіка

Практичне заняття 4. Специфіка формування енциклопедичних баз даних

Практичне заняття 5. Електронні архіви. Особливості складання архівної електронної справи. Електронні описи архівних справ

Практичне заняття 6. Системи управління базами даних (СУБД: ORACLE, INFORMIX і SYBASE). Інформації програмні продукти (Saperion, Qstar HSM, Оптіма, Аскод)

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Автоматизація процесів архівних технологій» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Вид діяльності	Максима кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальн а кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	6	6
Робота на практичному занятті	10	6	60
Виконання завдання для самостійної роботи	5	6	30
Модульна контрольна робота	25	1	25
Разом			122
Розрахунок коефіцієнта: $122:60=2$			
Якщо студент отримав 100 балів, то $100:2=50$ + max 40 балів за екзамен			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль V (14 год.)

Тема 1. Особливості інформаційних порталів галузевих і обласних архівів

Тема 2. Архівні бази даних в Україні: види та специфіка

Тема 3. Специфіка формування енциклопедичних баз даних

Тема 4. Особливості складання архівної електронної справи. Електронні описи архівних справ

Тема 5. Системи управління базами даних (СУБД: ORACLE, INFORMIX і SYBASE). Інформації програмні продукти (Saperion, Qstar HSM, Оптіма, Аскод)

Критерії оцінки результатів самостійної роботи.

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за 1 (одне) виконане завдання – 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем у робочій програмі. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 3, виконання кожної роботи є обов'язковим.

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів та архівних технологій»

Разом: 60 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 12 год., самостійна робота – 14 год., мк – 2 год., семестровий контроль – екзамен – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI
Модулі	Змістовий модуль I					
Назва модуля	Автоматизація процесів архівних технологій					
Кількість балів за модуль	122 б.					
Лекції	відвідування - 1 б.					
Теми лекцій	<p>Основні етапи інформатизації архівної справи в Україні. Концепція НАІС – 1 б.</p>					
Теми практичних занять	Особливості інформаційних порталів архівів – 1+10 б.	Архівні бази даних в Україні: види та специфіка – 1+10 б.	Специфіка формування енциклопедичних баз даних – 1+10 б.	Електронні архіви – 1+10 б.	Особливості складання архівної електронної справи. Електронні описи архівних справ – 1+10 б	Системи управління базами даних (СУБД: ORACLE, INFORMIX і SYBASE). Інформації програмні продукти (Sapereion, Qstar HSM, Optima, АскоД) – 1+10 б
Самостійна робота	5х6=30 б.					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота I – 25 б.					
Підсумковий контроль	екзамен - 40 б.					

8. Рекомендовані джерела

Основні.

1. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>.
2. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
3. Про публічний доступ до інформації : Закон України. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Про страховий фонд документації України : Закон України. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: 6 . <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2332-14>.
5. Архівознавство : підручник для студентів іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – Київ : Видавн. дім «КМ Академія», 2002. – 356 с.
6. Національна архівна інформаційна система "Архівна та рукописна Україніка" і комп'ютеризація архівної справи в Україні. – Вип. 1: Інформатизація архівної справи в Україні: сучасний стан та перспективи: Збірник наукових праць. – Київ, 1996.
<http://resource.history.org.ua/item/0013532>

Додаткові

1. Алешин Л.И. Автоматизация в библиотеке: учеб. пособие / Л.И. Алешин. – Москва : изд-во МГУКИ, 2001. – Ч. 1. – 172 с. ; Ч. 2. – 2001. – 144 с.
2. Бібліографічний опис електронних видань в АБІС «ІРБІС» : метод. поради / ХДНБ ім. В.Г. Короленка ; уклад. : Л.О. Мартовицька, О.А. Поліщук. – Харків : ХДНБ, 2013. – 38 с.
3. Гарбор Р.Т. Управління автоматизацією бібліотеки / Р.Т. Гарбор ; пер. з англ. Я. Пилинського ; The Association for Information Management Information House. – Київ : Книжк. палата України, 1997. – 51 с.
4. Шрайберг Я.Л. Основные положения и принципы разработки автоматизированных библиотечно-информационных систем и сетей: главные тенденции окружения, основные положения и предпосылки, базовые принципы : учеб.-практ. пособие / Я.Л. Шрайберг. – Москва : Либерия, 2001. – 104 с.
5. Автоматизация библиотечной и библиографической деятельности : сб. учеб.-методич., дидактич., справ. и учеб.-нагляд. материалов / [под ред. П.И. Колыхалова]. – Москва : ГИЦ, 2004. – 255 с.